

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФИИ И ГЕОИНФОРМАТИКИ
Кафедра географической экологии

ГРИШКЕВИЧ Елена Александровна

**ГЕОЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ МИНСКОЙ
ОБЛАСТИ**

Магистерская диссертация

Специальность 1-33 01 02 «Геоэкология»

Научный руководитель Елена Ивановна
Галай
кандидат географических наук,
доцент

Допущена к защите
«__»_____2019 г.
Зав. кафедрой геоэкологии
_____А.Н. Витченко
доктор географических наук,
профессор

Минск, 2019

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Ключевые слова: методика исследований, окружающая среда, Минская область, район, антропогенная нагрузка, природный потенциал, социальная обстановка, медико-демографическая обстановка, геоэкологическая оценка.

Объект исследования – окружающая среда Минской области.

Предмет исследования – геоэкологическое состояние окружающей среды Минской области.

Цель работы – произвести геоэкологическую оценку окружающей среды Минской области.

В ходе исследования были рассмотрены методологические аспекты оценки окружающей среды. Изучены антропогенные источники загрязнения окружающей среды в административных районах Минской области. Проанализировано состояние компонентов окружающей среды в период с 2008 по 2017 гг. Проведена геоэкологическая оценка окружающей среды Минской области по авторской методике. Предложены рекомендации, направленные на сохранение благоприятных условий окружающей среды и устойчивого развития с учетом социальных и медико-демографических особенностей районов.

При рассмотрении методики, изучении компонентов окружающей среды и антропогенных источников ее загрязнения, описании результатов геоэкологической оценки применялись сравнительно-географический, статистический методы, а также метод синтеза и анализа. Геоэкологическая оценка проводилась с помощью математико-статистического и картографического методов. Метод обобщения использовался при разработке рекомендаций. Графический материал выполнен с помощью программ Adobe Illustrator, NextGIS QGIS.

Результаты работы опубликованы в сборнике материалов VI Международной научной конференции, приуроченной к 110-летию со дня рождения профессора В. А. Дементьева «Современные проблемы ландшафтоведения и геоэкологии».

По результатам исследования в 2013-2017 гг. преобладающее число районов (31% от Минской области) характеризовалось относительно благоприятным состоянием окружающей среды. Социальная и медико-демографическая обстановка за десятилетний период ухудшилась. В 2013-2017 гг. средним уровнем социо- и медико-демографической обстановки было охвачено 50%, а низким – 40,1% районов Минской области.

Магистерская диссертация состоит из общей характеристики работы, введения, пяти глав, заключения, списка, включающего 69 источников. Общий объем диссертации составляет 94 страницы, в том числе 29 иллюстраций, 17 таблиц.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Ключавыя словы: методыка даследаванняў, навакольнае асяроддзе, Мінская вобласць, раён, антрапагенная нагрузка, прыродны патэнцыял, сацыяльнае становішча, медыка-дэмаграфічнае становішча, геаэкалагічная ацэнка.

Аб'ект даследавання – навакольнае асяроддзе Мінскай вобласці.

Прадмет даследавання – геаэкалагічны стан навакольнага асяроддзя Мінскай вобласці.

Мэта работы – правесці геаэкалагічную ацэнку навакольнага асяроддзя Мінскай вобласці.

У ходзе даследавання былі разгледжаны метадалагічныя аспекты ацэнкі навакольнага асяроддзя. Вывучаны антрапагенныя крыніцы забруджвання навакольнага асяроддзя ў адміністрацыйных раёнах Мінскай вобласці. Прааналізаваны стан кампанентаў навакольнага асяроддзя ў перыяд з 2008 па 2017 гг. Праведзена геаэкалагічная ацэнка навакольнага асяроддзя Мінскай вобласці па аўтарскай методыцы. Прапанаваны рэкамендацыі, накіраваныя на захаванне спрыяльных умоў навакольнага асяроддзя і ўстойлівага развіцця з улікам сацыяльных і медыка-дэмаграфічных асаблівасцяў раёнаў.

Пры разглядзе методыкі, вывучэнні кампанентаў навакольнага асяроддзя і антрапагенных крыніц яе забруджвання, апісанні вынікаў геаэкалагічнай ацэнкі ўжываліся параўнальна-геаграфічны, статыстычны метады, а таксама метады сінтэзу і аналізу. Геаэкалагічная ацэнка праводзілася з дапамогай матэматыка-статыстычнага і картаграфічнага метадаў. Метад абагульнення выкарыстоўваўся пры распрацоўцы рэкамендацый. Графічны матэрыял выкананы з дапамогай праграм Adobe Illustrator, NextGIS QGIS.

Вынікі работы апублікаваны ў зборніку матэрыялаў VI Міжнароднай навуковай канферэнцыі, прымеркаванай да 110-годдзя з дня нараджэння прафесара В. А. Дзяменцьева «Сучасныя праблемы ландшафтнаўства і геаэкалогіі».

Па выніках даследавання ў 2013-2017 гг. пераважная колькасць раёнаў (31% ад Мінскай вобласці) характарызавалася адносна спрыяльным станам навакольнага асяроддзя. Сацыяльная і медыка-дэмаграфічнае становішча за дзесяцігадовы перыяд пагоршылася. У 2013-2017 гг. Сярэднім узроўнем сацыяльнага і медыка-дэмаграфічнага становішча было ахоплены 50%, а нізкім – 40,1% раёнаў Мінскай вобласці.

Магістарская дысертацыя складаецца з агульнай характарыстыкі работы, уводзінаў, пяці раздзелаў, заключэння, бібліяграфічнага спісу, які ўключае 69 крыніц. Агульны аб'ём дысертацыі складае 94 старонкі, у тым ліку 29 ілюстрацый, 17 табліц.

ABSTRACT

Keywords: research methods, environment, Minsk region, district, anthropogenic impact, nature capability, social situation, medical and demographic situation, geoecological assessment.

The object of study is the environment of the Minsk region.

The subject of the study is geoecological assessment of the environment of the Minsk region.

The aim of scientific research is to assess the geoecological state of the environment of the Minsk region.

The study examined the methodological aspects of environmental assessment. Anthropogenic sources of environmental pollution in the administrative districts of the Minsk region were reviewed. Environmental condition in the period from 2008 to 2017 is analyzed. The geoecological assessment of the environment of the Minsk region was carried out using the author's methodology. Recommendations were made to preserve favorable environmental conditions and sustainable development, taking into account the social and medico-demographic characteristics of the regions.

A comparative-geographical, statistical method, as well as a method of synthesis and analysis, were used while reviewing methodology, studying the components of the environment and anthropogenic sources of its pollution and describing the results of geoecological assessment. geoecological assessment was carried out with the help of mathematical-statistical and cartographic methods. The method of generalization was used for the development of recommendations. Graphic material is made using Adobe Illustrator, NextGIS QGIS.

The results of the work were published in the collection of materials of the VI International Scientific Conference named «Modern Problems of Landscape Science and Geoecology» dedicated to the 110-th anniversary of the birth of Professor V. A. Dementiev.

The overwhelming majority of districts (31% of the Minsk region) were characterized by a relatively favorable state of the environment according to the study in 2013-2017. The social and medical-demographic situation has deteriorated over the ten-year period. In 2013-2017 the average level of socio-medical-demographic situation covered 50%, and low – 40,1% of the districts of the Minsk region.

The master thesis consists of a general description of the work, introduction, five chapters, conclusion, the list including 69 sources. The total volume of the thesis is 94 pages, including 29 illustrations, 17 tables.